

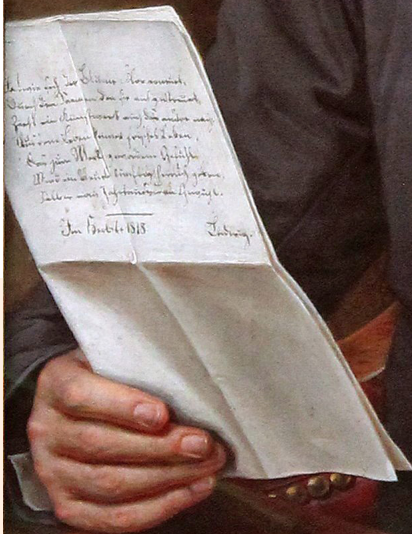
حکمت نامہ - کتیباً وہ جیزہ یان'

یوہانن وولفگانگ فون گوٹہ

ئەزى برەشېنم تلسمان ل كتيبي
دا كو چى ببه ميژينهك
كى كو فه كر ب هيقيبي رووپه لهك
دى شا ببه ب خواهش-په يشهك.

ژ ئيرو، ژ ئيشهف
ژيين دو ئيكرامبووي
نەپى زېده تر تشته كى.

كو د دژوارترين روژ دا هاتبه دنى،
دى كيتفخوهش ببه ب روژين زه حمهت ژى.

وهرگيران ژ ئەلمانى: د. عەبدولە ئىنجه كان

ب هیسانیا تشته کن دزانه هری باش
کەسێ ئەو ئیجادکری یان ب دەستخستی.

رادبه له هیبێ به حره ک
نکاره پێ ئەرد و ئەزمان.

چما خەمگین دبم د قی دەمی، د قی له حزی؟

کورته ژبیان، پۆ درێژ.

و دل تم دکه فه متالان،

نزانم یه قین کا بهر ب سه مایان،

لی د قی بره فه، ها بره فه

و بره فه ژ بهر هوندری خواه.

و دره فه بهر ب سینگا ئەفینداری،

ل ور دینه ئەمانێ بیی های ژێ هه بوون

فه تل و گه را ژبیانی دقه تینه وی ژ ور،

و دمینه تم ب حه سه را تا جیه کی،

ل په ی چ بوو، چ وهندا کر؟

دما د نه تیجی دا فه مکۆری بهر دهستی خواه.

ئیمتیحان دکه ته قه دهه، بزانی کا چما؛

دخوازه ته بشۆ! ئیتاعهت بکه تو بیدهنگ!

هێ پۆژه، بگه ره تو ل دوو رزقی خواه،
کو بوو شهف، دی بێته سیر مینه خهلق و عالم.

تویی چ بگوهه پینی د دنێ دا؟ ته مامه ئەو،

خالقی هه بوونی فکریه تهف،

قه دهه هاتیه نفیسین، ئیتاعهت بکه تو،

ری دهستی کریه، ب داوی مینه تو:

له ورا دهرد و کول ناگوهه پرن وی،

دها قیزن ئەو ته ئەبه د ژ میزینا راسته قین.

گا فا کەسێ که تی ته نگاسی، گازنان دکه

ئالیکاری، هیقی نه هاتنه ئیمداتی،

برا مینه دیسا ساخ و سلامهت ئەبه د

گۆتنا خواه ژ هه ر ل جه م.

پایا میراسا من چقاس موهته شه مه، بێ حه د و حه ساب!

زه مان ملکێ من، زه فی زه مانێ منه.

قه نجیبی بکه تو ته نی بو قه نجیبی!

بهیله قی ژ نه سلێ په ی خواه را؛

کو ژ زارۆکان را نه مینه تو فه یده،

دی ژ نه قییان را ببه ستارگه ه.

پسپۆرى سەرور و كوراهييا دلان

ئەنوەرى، زلامەك ژ زلامان،

دەبێژە: دقئى ل ھەر دەرى، ل ھەر دەمى تو

دورست، عادل و تەھەمولكار بى.

چما تو شيكايەتا دوژمنان دكى؟

ما دقئى ئەو تەقەبگەرن وەك دوستان،

كو ب وان ميزاجا تەيە

سەبەبى گلييەكە بى راوہستان؟

تەھەموول نابە ب ئەھمەقان

تەو گاڤا ئەھمەق ژ عارفان را دەبێژن:

دقئى ئەو د رۆژين دژوار دا،

خوہ ئيسبات بكن ب سەبر و تەباتى!

گاڤا خوہدى جينارەك خراب با،

مينا من - مينا تە،

دى ئەم ھەردو ژى خوہدييى كيم شەرەف بانا،

لەورا دەپتەلە ئەو ھەركەسى ب حالى خوہ.

ئيعتراف بكن! شاعرين رۆژئاقايى

مەزنتەن ژيين رۆژھلاتى.

لئى ئەم خوہ دگەھينن ئاستا وان،

د ھەسووديا كەسەن وەك خوہ دا.

ل ھەر دەرى ھەركەس دخوازە ل ژۆر بە،

چاوا كو عادەتە ل دنى.

لئى برا ھەركەس دنيا نەديتى بە،

د فەھم و فەراسەتا خوہ.

يا خوہدا، مە پياريزە ژ عەزابى خوہ!

مەزن دبن بووكمشك^۲ ب دەنگى خوہ.

بخوازە ھەسوودى بقەتە ژ ناڤ بەند و قەيدان

برا برچييوننا خوہ ببە ب دل و ھناقان.

ژ بو كو مروڤ خوہدى روومەت بە،

دقئى ب تيرا خوہ ب ستري بە،

ب تەيرى باز دكە مروڤ نيچيرا ھەر تشتى،

ژ بلى خنزيرى كووفى.

چ دبە ئاليكار ژ كەشيشى

رى ل بەر من دگرە؟

تشتا راست نەھاتبە فيمكرن،

دى نەبى فەمكرن بووبە خلۆخار.

ديتن و پەسنداينا قەھرەمانەكى،

تى ژ دەستى ھەر جەنگاوەرەكى؛

لئى كەسى تەجروبه نەكربە ھەوايا گەرم و سار

ئەوى نزانبە قيمەتا ئينسانەكى.

قهنجی ب کوو فا دهرکه،

نهده تو پی.

باقیژه ناف نافی کلورا خوه،

برا بته مژینه ژئی، کسئی ل بهر شیرینه نهو.

گافا جاره کی من ل پیره بوکه کی خست،

فکریم نهز، کا دقیا بوو من؟

خوه دی نه ته نی پیشکه شی من،

لی وی ژئی کریه نهف 'نه مر.

«شه ف تاری، ل با خوه دا پوناھی.

چما وی نه دا مه ژئی وه ک ل با خوه؟»

چ جفا ته که ره نگینه!

دوست و دوژمن ل سهر سفرا خوه دا

روونشته.

هوون دیژن مروقه کی تما مه نهز،

کا بدن من، تشتین ئیسراف بکم نهز.

بو کو ده فوودوری نیشانی نه بدم،

دقی نهول تو دهرکه فی سهر بانیا.

کی بیده نگ به، دی بی خه م به،

فه شارتیه مروف د بن زمانئی خوه.

قهنجیی بکه ته نی ژ بهر قهنجیی،

چ دکی تو، نامینه ته نی ژ ته را؛

لی مینه ته نی ژ ته را ژئی،

نهوی نه مینه ژ زارو کین ته را.

ژ بو کو هه قاره تانه نهیی شیلاندن تو،

فه شیره زیر و ریبا گهرا خوه، بیر و باوه ریبا خوه.

چاوا دبه کو ل ههر دهری

مروف راستی ئهوقاس ئهحمه فی، ئهوقاس

خوه شییان تی؟

نوو جوان ته کرار دکن گوئینن مه زنان

و باوه رن ئیجاد دکن نهو فان گوئنان.

دقی تو جاری

خوه نه کی دودلییی،

عارف دکه فن گومانا

گافا مونا فقه شهیی دکن ب نه زانا.

«چما راستی دووره؟

خوه فه دشیره د بن سه به بین کوور دا؟»

تو کهس فیم ناکه د وه ختی دا!

گافا د وه ختی دا فیم بکرا مروف،

نهوی حه قیقه ت نیزیک و به لاف و

خوه شک و نازک با.

کی دکه ڦه مالا من، قیما خوه پي ناینه
ب تشتین من هشتنه وسا ب سالان،
لی ژ بهر دهری دڦی ڦه گهره نهو،
گاف نه هیلم نه ز بکه ڦه هوند ر نهو.

بریژ، قیما خوه پي بینه
ب فی خانیی پچووک
هه لبت مه زتر ژي مومکینه،
لی ژ دهستی کي تی زیده تر؟

تویژ هه ر نه وله بی،
نکارن بگرن ژ ته ڦی، گاڤا هه بن:
دو هه ڦال، بی دهر د و که سر،
ڦه ده ها شه رابی، کتیبه ک و ستران ژي ل سهر.

«ما لوقمان چ چینه کر،
یی کو له ڦه بی چرکین لی کرن!»
شیرینایی نه د قامیش دایه،
یی کو شیرینه، شه کر ب خوه یه.

موهته شه مه شهرق،
ب سهر به هرا ناڦین دایه،
ته نی که سی دناسه و هز دکه ژ هافز،
دزانه، کا چ سترایه جالده روؤ.

میره کی ب دو خزمه تکاران،
خزمه تا وی نایی کرن،
ماله که ب دو ژنان،
ب دلی ته نایی پاڅر کرن.

مروڦین ده لال، ل سهر خوه بن،
و ته نی بیژن: «ناوتوس نه پها!»^۲
چ دیژن هوون زلام و ژن؟
ناده مه نه و یا دن هه وا.

چما ژ خوه دا را سپاسدارم نه ز؟
وی ژ هه ڦ ڦه تاندیبه ئیش و زانین.
دکته گومانی هه ر نه خوه شه ک،
بناسییا نازار وی وه ک هه کیمه ک.

ڦه شمه رتیبه کو هه ر که سه ک
په سنی فکرین خوه دده هه ر!
کو ئیسلام ته سلیمیبه ت به،
دژین و دمرن نه م ته ڦ تی دا.

کی تی دنی، خانیه کی ئاڤا دکه،
نه و دچه و دهیله ژیی دودیان را،
نه ڦی هان داتینه و بلند دکه بیا خوه،
لی تو که س ب داوی ناینه.

«چما تو دهسته کی خوه تهنی دخه ملین،

ژ ههوجه ییی زیده تر؟»

ما چ بکه یی چه پی،

کو نه خه ملینه یی راستی؟

گافا مروّف که ری عیسا ببرا مه که یی،

نه وی باقلتر نه بایا،

مایا نه هه که ری به ری.

ریخا پی لیکری،

ببه ر دبه؛ نه ساخلم.

لی بخی ب قووه ت

بکی هوندری قالبه کن، نه وی بگره شه کله کن

که فرین ب فی ناوایی تویی ناس بکی،

نه وروویی ب پسی ب ناف دکن.

خه مگین نه بن نه ی روھین به ده و!

له وریی ناماده یه دزانه کی ل ور نینه؛

لی که سی نه ل وره،

دزانه چه کر نه نه وان.

«ته ژ گه له کان پرا سپاس نه کریه،

کو قه نجی کر نه ب ته گه له ک جار ان!»

ژ بهر فی نه ز عاجز نه بوومه،

دیارییین وان د دلی من دا دژین ته ف.

دفی تو خوه دییین نافه کی پاقر بی،

چه پ و راستیی ژ هه ف قه تینی!

کو که سه ک ژ فی زیده تر بخوازه، دهه رمه.

بزانبه: دقه هرم

کو نه وقاس که س دسترین و دپه ییشن!

کی خالی دکه جیهانی ژ هونه را شعری؟

شاعر!

۱- دیوانا «رؤژهلالت - روژافا» یه ک ژ به ره مپن هه ری ناسکرییین شاعری نه مان یوهانن وولفگانگ

فون گوته (۱۷۴۹-۱۸۳۲) یه. دیوانا وی ژ ۱۲ به شان پیک تن و نه ف به شه که ژئی.

۲- چرزنک، چرپنک، بلبین ته هلان

۳- سه یدایین مه زن

4. 3 Pedro Caldern de la Barca (1700-1681)